

TORONTÁI.

Vegyestartalmu hetilap. — A megyei közigazgatási bizottság közlönye.

Table with subscription rates: Megjelen: hetenkint egyszer, csütörtökön. Előfizetési feltételek: Egész évre 6 ft., Félévre 3 ft., Negyed évre 1 ft. 50 kr.

Nagy-Becskerek, okt. 7-én.

Az országgyűlés újból együtt van. Hosszu szünetelés után találkoztak újra a képviselők s a munka megkezdése előtt a megalakulás teendőivel foglalkoztak.

mint itt? Bolgárország független állami létet nyert, s viszonylag nyugodt. Ámbár az a panasz, hogy ott az orosz igazgatások folyton tartanak. Tehát körülbelül ezt értük volna el, ha Bosnyákországot önálló államná tesszük.

világszerte, s azért a főntebb említett papírért, a melyért tavál nem adtak csak 80 frtot, most a világ minden piacán szívesen megadnak 96 frtot; s ez mind nyilván tanuskodik, hogy hazánk helyzete ma sokkal jobb, mint tavál.

Gyakorlati ingyenes földmívelési és ipariskola Dél-Magyarországon.*

1878-ik évi június hó utolján Krassó-megyében egy nagy eszme, a gyakorlati ingyenes földmívelési és esetleg ipariskola eszméje pendített meg, mely a dél-magyarországi megyék központján lenne felállítandó.

értekezletek. A tervrajzi számításokat pedig a következő jeles készültségű mezőgazdák bírálták meg: Adám Károly rittbergi tisztartó, Babics József zombolyai uradalmi ügyész, Han Elek bocsári tisztartó, Krigner Adám székesúti gazda, Faragó István kalácsai tisztartó és Perlet Sándor sághi tisztartó.

Az eszme nagy. Az indokolt tervrajz és a tervrajzi számítás a tudomány és gyakorlat kétszer-kettőjén alapszik. Erről meggyőzték bennünket az országos szaklapok pártoló felszólalásai, valamint több napilapban megjelent lelkesítő felszólalások.

Az egésznek létesítése a dél-magyarországi törvényhatóságok egyakaratu fellépésétől és áldozathozatalától feltételeztetik!

TÁRGYA.

Október 6.

Ma van harmincz esztendeje, hogy a dicső 1848-ki forradalom legvéresebb jelenete, október 6-án lezajlott, s megpecsételte a magyar szabadságharc nagyszerű küzdelmét.

— Pajtások, mond egy reggelen — október 5-én — Vécsey tábornok, épen most érkezett sürgöny Bécsből, ez megkegyelmezésünk.

— Arcza borzasztó savanyu volt, jegyzé meg Kiss, Hartmann hihetőleg lehordta valamért. Furcsa egy szent ez a Hartmann.

— Az lehetetlen, vitatkozik Aulich, Hartmannnak ehhez semmi köze. A parancs közvetlenül Haynautól érkezett.

azt teljesen s lesznek vagy értelmes mezei gazdák, vagy tanult iparosok, kivéven azokat, kik kereskedőkké akarnak lenni, kiknek a polg. iskola 4-ik osztálya bevégztével át kell lépniök a közép kereskedelmi iskolákba.

Azokra nézve, kik a polg. iskola hat osztályát bevégezték, intézkedtem, hogy ha még ekkor sem kívánnak a magán polgári életbe mint már is általános miveltséggel bíró polgárok lépni, hanem mint gazdák, erdészek, állatorvosok magukat teljesen ki akarják képezni, a földmívelési miniszter ur f. évi 628. eln. sz. a kiadott rendelkezéssel fogva, a magyarvári gazdasági akadémiára kivételével, a gazdasági középintézetekbe, avagy az állatorvosi intézetekbe felvétenek; valamint a pénzügyminiszter ur f. évi 34505. sz. a kiadott rendelkezéssel beléphetnek a selmeczi erdészeti akadémiába is.

Más részről azok irányában, kik magukat az ipari pályára szentelik s különösen valamely fontosabb iparág megtanulására hajlandók, már is megtettem itt-ott az intézkedéseket, hogy a polg. iskolák mellett egy bizonyos iparág folytatására ipar-tanműhely állítsassék, melybe a polg. iskola 4-ik osztályába lépő — mint 13 éves korba jutott növendék ifjú — ugy vétetik föl, hogy a polgári iskola részére kiszabott közismeretre tartozó tudnivalók mellett, ezek tanulásától üres óráiban három év leforgása alatt, az ott felvett iparágat megtanulhatják, s midőn a polgári iskola 6-ik osztályát bevégezte, onnan egyszersmind mint elkészült s mivel iparostanuló, avagy mint kezdő iparos-ság eljárást követik.

Intézkedtem végre, hogy a polg. iskola hat osztályát jó sikerrel végzett mindazon tanulók, kik sem a magán életbe nem léphetnek mint mivel polgárok, azért mert nincsenek anyagilag olt jó módban, sem gazdasági erdészeti avagy állatorvosi intézetbe nem szándékoznak, sem végre iparosra nem hajlandók s arra nem készültek, azonban tisztességessé kenyérkeresetre vannak utalva, megtalálhassák e pályát, a melyen szerencséjüket keressék.

E czéلبől fölkértem a közlekedési, a belügyi, ipar és kereskedelemügyi és a pénzügyminiszter urakat, hogy a polg. iskola mind a hat osztályát jó sikerrel bevégeztet tanulóknak a vezetéseik alatt álló alsóbb fokú hivatalokban nyissanak utat, életpályát.

E fölkérésre a közlekedésügyi miniszter ur még 1877-ben 20372. sz. a. kelt rendelkezéssel megengedte, hogy az ily végzett polg. iskolai tanulók vasuti gyakorlatokotól felvétehesenek.

A belügyminiszter ur f. évi 28115. sz. a. kelt rendelkezésben kiadta, hogy a végzett polg. iskolai tanulók a belügyminiszterium segéd- és számtisztviselői hivatalai betöltésénél, valamint a megyei segéd és kezelő állomásoknál felvételért folyamodhassanak és folyamodványaik figyelembe vétehesnek.

A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter ur folyó évi 628. eln. számú rendelkezésben kiadta, hogy a polg. iskola 6-ik osztályát jó sikerrel végzett tanulók a nem kincstárilag kezelt postahivataloknál kiadói minőségben, továbbá a táviradi kezelői szolgálatra felvételnek a táviradi kezelői tanfolyamokra is.

A pénzügyminiszter ur f. évi 34505. sz. rendelkezésben kiadta, hogy a polg. iskola 6. osztályát jó sikerrel bevégeztet tanulók ugy a számviteli és pénztári, mint az adó-, vám-, fogyasztási, pénz- és adó-örtség és a segéd (kezelési) hivatali, továbbá a dohánybevételei, gyártási és eladási, lotto-hivatali, helyegzői és sőt hivatali szolgálathoz bocsáttassanak.

Midőn a fennebbiekben leírtak részletesen változtam a polg. iskolák czéliját, kimutattam mindazon életpályákat, melyekre a polg. iskolában a tanuló ifjú nemzedék eljuthat, fölhevem, (fölkérem) Czimemet, hogy a följegyele alá tartozó, vagy ezután keletkező polg. iskolai igazgatókat, tanítókat, hatóságokat, polg. iskolákat fontartó közsegeket, magánosokat és szülöket s az ez ügy által érdeklődő minden rendű honpolgárok a föntebb előadottak értelmében, világosítsa föl, (fölvilágosítsa) a melőtlanság s odahatni törekedjék, hogy megértetvén a polgári iskolák elé tűzött föladatokat s azoknak az ország közművelődésére czélzó fontos szerepét, igyekezzenek a közlélményt a helyes irányba téríteni s kiválólag arra indítani az illetőket, hogy mindazok, kik az elemi oktatás által elérhető miveltséggel nem elégedhetnek meg s felsőbb intézetekben elérhető tudományos műveltségre akár hajlamuk, akár anyagi lehetőségeik miatt nem törekedhetnek, keressék és találják föl a műveltség középutját a polg. iskolában, a mely rendelkezve van a hazai népség nagy tömegét alkotó osztályát a közép miveltség megszerzésére, különösen a miveltségek mezejében, avagy a tanult iparos osztályát a mivelésére vezérelni.

A polg. iskolák újabb tanterve e napokban utólag fog megküldetni.

A károlovi pórlázadás.

Ismeretes nemcsak lapunk olvasó közönsége hanem az egész ország előtt a botrány, melyet a volt n.-kikindai districtus egyik községekben, Károlován, a fékvesztett parasztság, Torontálmege egy derék tisztviselője, Tabakovics János, török-becsei szolgabíró ellen elkövetett, midőn a f. é. febr. hó 20-án a végből jelent meg az ottani községházban, hogy a községi bíró s a többi községi elöljárók választását megeljtse.

Mint hogy az ügy elvégre csak most lett a n.-kikindai törvényszék által bírólóg elítélve, s az idő, mely az ítélet és az elkövetett merény közt lefolyt oly hosszú, hogy azóta

sokan effeledhették már a tényálladékok, jónak tartják azt röviden itt ismételve összegezni.

Tabakovics szolgabíró f. é. febr. 20-án reggeli 9 órakor megjelenvén a károlovi községházban, az ott egybegyűlt községi képviselőtestületet felszólította, hogy a megüresedett községi elöljárói állásokra tegye meg a szabályszerű hármas kijelölést.

A bírói állásra nem kevesebb mint 13 jelölt volt kiszemelve. Beslin Sándor közs. bizottsági tag, hírhedt falusi demagóg, a falu népének úgy vagyonos, mint vagyontalan részénél irányadó befolyással bírt. Különben arról nevezetes, hogy testvére ellen állítólag mérgezési kísérletet követett el, a tyját pedig egy fejszével ütötte fejbe, és e szép cselekedetei miatt perbe is volt fogva. Ez az ember politikai izgatások s választások alkalmával előtérbe szorított tolakodni, s ez uttal is ő vitte a károlovi bíróválasztásnál a lázító szerepét. Az ő jelöltje Paits Arkádia volt, kit azonban a közs. képviselő testület nem jelölt ki szavazattöbbséggel. U. i. beadott összesen 39 szavazatot, melyek közül Arkadiára csak 17 esett, míg a többi jelöltek közül az egyik 25, a másik 23. a harmadik pedig 19 szavazatot kapott. Ez utóbbi három lett tehát, Arkádia kizárásával, a bírói állásra kandidálva.

Kijelölés után az előnköl szolgabíró a községháza udvarára ment ki, hogy az ott várakozó népnek a jelölteket megnevezzé. Mielőtt azonban a szolgabíró azt tehette volna, Beslin hírtelen megelőzte őt s tele torokkal inté a népet: „Arkádiát kiáltssatok! Mikor aztan a szolgabíró a képviselőtestület jelöltjeit megnevezzé, a roppant szomban összeszűrditett pórnap gúnykaczajjal fogadta szavait s remít ordítózással Arkadiának, a demagóg jelöltjének nevével kiáltotta. A szolgabíró igyekezete, sához jutni, hiába való volt. A féktelen tömeg minden oldalról körülfogta őt s fenyegető kiabálások közt a tanács-terembe nyomta: „Halál a fejére! Ússétek agyon! Dobjátok ki a disznóknak! Nem lesz semmi bántások; a falu ütötte agyon, nincs törvény,“ stb. vad ordítózással s fenyegetések voltak hallhatók minden felől. Kinos helyzetéből sikerül végre a szolgabírónak a szomszédos pénztári szobába, onnan a jegyzői irodába menekülni és ajtót magára zárni. A demagóg Arkadiát a bírói székbe ülteti és diktálja a vad csöcseléknek, hogy a községi peccsétjét követelje. „Adja azt át a hatalmat képviselő szolgabíró a bíróvá lett Arkadiának.“ A szolgabíró felnyitja az ajtót s jelenti, hogy a peccsét nála van; csendesedjenek le, csinálnak rendet s ő majd intézkedni fog. De a csöcselék csak nem szűnik meg zajongni, „halált“ kiált a szolgabíróra s fenyegetőzik rátörni a jegyzői iroda ajtaját. Vegre kénytelen a peccsétet a csendbiztosnak átadni, ki azt a bírói székben ülő Arkadiához viszi. Mig a figyelem e scena felé fordult, sikerül a szolgabírónak kiszökni rejtekhelyéből s a községgel szemben lakó szerb pápához menekülni.

Azonban a tömeg dühe itt sem hagyott neki nyugtot. Beslin vezetése alatt egy küldöttség érkezik hozzá, mely Arkadiának jelöltiségét kihívólag követeli. A szolgabíró előadja, hogy neki nincs joga valakit kandidálni; ez a jog csak a községi képviselőtestület illeti meg. Kéri őket csillapodniuk le, állítsák helyre a községekben a rendet, s ő egy új kandidáció eszközölése végett ismét össze fogja hívni a képviselőtestületet. De Beslin mindeerre nem hajol; a szolgabíró hangosan kinevezi s kíséretével újabb fenyegetések közt elhagyja a székét.

Az est beálltával sikerült Tabakovics szolgabírónak a szomszédos Beodrára menekülni, honnan azonnal sürgönyözött a torontáli alispánnak és katonai segítséget kért. Következő nap, febr. 21-én csakugyan meg is érkezett Kikindáról egy huszár század s állást foglalt a károlovi községház előtt. Mindennek daczára a fellázított szerb nép, mely közt Beslin egész éjen át szüntelen izgatott, nagy tömegekben vonul a városába udvarára, megtölti a termet, a folyosót és kívülről is nagy csoportokban környezi a házat.

Reggeli 9 órakor újult megjelent ott Tabakovics szolgabíró, s miután magát nála a huszárkapitány jelentette, bemegy a tanácssterembe, hogy a megakadályozott választás fonalat újból felvegye. De alig veszi magát észre, a csöcselék is megtölti a termet s bunkósbotokkal fölfegyverkezve „igazságot“ követel, de a mellett folytonosan a fal felé szorítja a megremült szolgabírót. „Nyomjátok a falhoz! Pérseljétek agyon! Dobjátok a peccsolyába!“ kiáltózzák minden oldalról. A szorongatott szolgabíró, midőn magát életveszélyben látja, heves tusa és küzdelem után eljut az egyik ablakig és a katonasághoz segítséget kért.

A kapitány egy felszázadnak azonnal parancsot ad, a rakoncátlan tömeg szétveretésére, s az időközben belülről elzárt ülésterem ajtajának felszakítására. Nagy erőfeszítéssel és kardalpozással, sikerül végre a szolgabíró kinos helyzetéből kiszabadítani. Beslin és az általa fellázított tömeg a katonaságra, a vármegyére s a szolgabíróra szóró iszonyú káromkodások s fenyegetőzések közt elvonult a város háza színhelyéről. Így végződött a károlovi pórlázadás!

Ezen országgrázdoló botrányos bűnügy sepr. hó 15-én s következő napján tárgyalatott a nagy-kikindai kir. törvényszéknel.

A vádlottak nagy száma, a sok tanu és szembesítések folytán a tárgyalás 3 és fél napot vett igénybe. A vizsgálat és vég-tárgyalás folyamán kiderült azon tényálladékok

folytán, hogy vádlottak a közigazgatási hivatalnokokat, Tabakovics János t.-becsei szolgabírót, mint a választás elnökét, „ki az 1871. évi 18. t. cz. értelmében a törvény különös oltalma alatt állott,“ hivatalos eljárásban, erőszakos cselekményeik által „veszélyes fenyegetések között megtamadtak „öt törvényellenes cselekmények teljesítésére,“ „jelesul a kandidatióból kiharadt Arkadiának „bíróvá leendő fölvatására, s részére a „községi peccsétnek kiadására kényszerítették; „hogy Popov Pera volt községi bíró, ki a „szolgabíró hivasára, mint községi képviselő „a községházban megjelent, bántalmazták és „erőszakosan kidobták, — s végre, hogy a „hivatalosan odarendelt katonaságnak ellen-„szegültek: a kir. ügyesség az 1871. évi „18. t. cz. 56. §-a, 1848. évi 8. t. cz. 41. §-a „és 1874. évi 33. t. cz. 91. §-a értelmében, „az új büntetőtörvény 165. §-ára való utalással, „vádlottak ellenében a közhatósági közegek „ellen elkövetett erőszak bűntényének vádját „emelte, s a teljesen helyreállított bizonyíték „folytán vádlottakra 2 évi, 1/2 évi stb. „börtönbüntetést indítványozott.“ — A kir. törvényszéknek szeptember 24-én kihirdetett ítélete szerint vádlottak egy része közhatósági közegek elleni erőszak bűntényében „bűn-„ösnek“ mondatott ki, s emiatt Szuboticzki Szilko 6 havi, Paity Jóna 6 havi, Beslin Tóma 4 havi, Tedin Alexa, Kurekas Mladen, Cuczin Jóna, Popov Necca, Ivanov Tósa és Popov Obrad 3—3 havi, és Cuczin Szoja 2 havi börtönrre ítéltetett; Beslin Sándor, Golusin Dana, Beslin Zaka, Golusin Mita és Golusin Vója ezen vad alól bizonyíték elégtelenségéből fölmentettek, ellenben közintézkedések elleni kihágásban vizsgálatok találtak és eddigi vizsgálati fogságuk büntetésül betudatot. Ugyanezen kihágás miatt Cuczin Gyura, Cuczin Paja, Popov Jelta, Milovanov Acza és Prekaski Józsa 1—1 havi fogságra ítéltettek; továbbá Lukassev Mója, Drakulics Vlada, Popov Steva, Paity Józsa, Paity Pera és Golusin Mita bizonyíték elégtelenségéből, végre Popov Nitya és Trbity Gyorgye büntethető cselekmény hiányából a vad alól fölmentettek. Ezen ítélet ellen egy a kir. ügyész, valamint vádlottak (!) fölébbeztek. Ez ügyre vonatkozólag saját észrevételeinket akkor fogjuk megtenni, a midőn jogerejü ítélettel állunk szemben.

A J.

HIRHARANG.

* Király ő felsége nevenapját mint minden évben, egy ez évben is fényesen ünnepeztük meg. Delelőtt 10 órakor a róm. kath. templomban megtartott isteni tiszteleten résztvevők a helyben létező összes polgári és katonai hatóságok: a főispán vezetése alatt a megye tisztviselői, a köztörvényhatóság tisztviselői testületileg a polgármester élén jelentek meg. Ezeket kívül ott voltak az összes állami tisztviselőségek, a cs. kir. közös hadsergeből s m. kir. honvédségi tisztikar. Mire végeztével a nevezett hatóságok főispán ur ő méltóságánál jelentek meg, kérve őt, hogy jó kívánataikat ő felségéhez juttatni kegyeskednék.

* Kikindán requiem az aradi vértanukért. Megérdemli az ország figyelmét, hogy Torontálmege éppen azon pontjában, hol csak röviddel ez előtt a nemzeti agitatiók romboló viharai keletkeztek, ma már annyira kezd a magyar állameszme tért foglalni, miszerint a leghazaifasabb tüntetések is szerb polgártársaink részvételével vitetnek keresztül. Így folyó hó 6-án, e gy e d i l Nagy-Kikindán a népellenes tevényt megalkotó aradi vértanúk kivégeztetésének 30-ik évfordulója kiválólag solennis gyászszertásokkal. Mar a megelőző napon 13 halálfejet ellátott fekete gyászlobogó lengett a r. kath. templom tornyából, míg egyes magánpöleteken gyászfátyallal bevont nemzeti lobogók hivaték fel a hazafis közönséget a nagy halottak iránti kegyeletének lerovására. Delelőtti 10 órakor zsu-folóság megtelt a róm. kath. templom, melyben a ravatalt a megyei hajduk és faklyas polgárok környezték. A ravatalt a 13 vértanúnak babérkoszorúzott képe díszíté. Kévesse 10 óra után 13 feketebe öltözött urhölgy vonult a templomba s ugyanannyi koszorút tevén le a ravatalra, állást foglalt a szentélyben a fölalt elélt. Megjelentek fekete díszben az összes helybeli közigazgatási hatóságok és hivatalok, a gymnasiumi és népiszkolai tan-testületek igazgatóikkal élén, az összes tanulóifjuság, s minden rendű és rangú úri közönség nagy számban. A gyászszertást Dr. Littahorszky Károly, Dr. Szentkláray Jenő és Rózsa József urak celebrálták. Rózsa n.-kikindai káplán ur megindító, velds alkalmi beszédet is tartott, melyben a helyi viszonyokra is reflectálva, tevékeny hazafiságra biztositotta a közönséget. A gyászszertáson szerb testvéreink közül is számosan megjelentek; sőt olyanokat is láttunk ott, kik az adminisztratív herostratusi híreben állnak. Az isteni tisztelet végén a helybeli dalárda a „Szózat“ két versszakát éneklé. — Isten éltesse a derék kikindai közönséget!

* Október 6-át történelmünk e gyász-szó évforduló napját, melyen 30 éve, hogy dicső szabadságharcunk felejheltlen vezérei a legszentebb ügynek dicsozorozott martytjait véstették el a gyalázat vesztőhelyén — fényesen ünnepelelték meg Eleméren, hol Kiss Ernő, a tizenhárom vértanuk egyikének hamvai nyugoznak. A gyászisteni tiszteletet az elhunyt leányai és rokonain kívül számosan megjelentek. A díszesen ékesített ravatalon

látuk az elhunytak altábornagyi atilláját érdemeivel.

* Nyilvános számadás. Torontálmege-gyének az anyaországhoz lett visszacsatolása 100-ad éves emlékünnepe alkalmával, a f. évi szeptember 22-én megtartott hangverseny és szeptember 23-án rendezett táncvigalom tiszta jövedelme, a nagy-beckerekéi fogymnasiumi alap gyarapítására lett szánya, hogy e szerényen hazi körben megtartott örömmünnepek, ha nem is valamely nagyjelentőségű és eredményű, de mindenesetre maradandó emléke maradjon fen, miután ezen jövedelem, a fenti czimen fog a fogymnasiumi alap penztárába bevételeztetni, annak javára gyümölcsözölög kezeltetni, s az alap gyarapodásáról vezetett nyilvántartási kimutatásba följegyeztetni. Mindezeknél fogva a centenariumi ünnepélyességeket rendező bizottság elengedhetlen kötelességének tartja ama jövedelmekről a nyilvánosság előtt is számolni és számadását a következőkben közzé tenni: I. A hangverseny összes bevételei tettek 539 frtot, a kiadások 199 frt 98 kr, maradt tehát e czimen a fogymnasiumi alap javára tiszta jövedelem 339 frt 2 kr, mely összeghez fölülfizetésékt járult tekintetes Vécsey István ügyvéd ur 1 ftal. II. A táncvigalom összes bevételei tettek 363 frtot, a kiadások 243 frt 85 kr, maradt tehát e czimen a fogymnasiumi alap javára tiszta jövedelem 119 frt 15 kr, vagyis a két összeg együtt véve 458 frt 17 kr. szóval négy százötven nyolcz frt 17 kr. oszt. értékben, mely összeg a városi fogymnasiumi alappenztárába a f. évi október 4-iken 197. és 198. tételszámok alatt már be is vételeztetett. El nem mulaszthatja egyidejuleg a rendező bizottság, mindazon urhölgyeknek és uraknak, a kik a hangversenyen közreműködni, avagy egyéb aldozatokosságok és közreműködésük által az ünnepélyességek lenyének emeléséhez hozzájárulni s az eredmény eléréséhez segédkezni nyujtott szivesek voltak őszinte köszönetét és halás elismerését ez uton és ez alkalommal is nyilvánítani. Kelt Nagy-Beckereken, 1879. október 6-án. Kiváló tisztelettel a rendező bizottság nevében: Kulifay Lajos, polgármester, mint a rendező bizottság elnöke.

* Nyilvános számadás. A folyó évi szeptember 21-én megtartott lövészverseny bevételei a belépti díjakból tettek 776 frt 30 kr, a kiadások pedig 340 frt 18 kr, maradt tehát tiszta jövedelem 436 frt 12 kr., mely összeg részben a jutalomdíjak fedezésére, részben pedig a lövészverseny alap javára fog fordítatni. Kelt Nagy-Beckereken, 1879. október 6-án. Kulifay Lajos, polgármester.

* Figyelmeztetjük lapunk olvasó-közönségét a tulajdonal közzétett czikkre, melyben egy elismert tekintélyű magyar gazda a gyakorlati földmívelési és ipariskolának Dél-Magyarországon életbe léleptetését ajánlja. Érdemes az életréval esznie, hogy szakértő körökben behatóbban tárgyalassék. Nem is kételkedünk, hogy megyéink egyszerűzetek fogják az eszmet felkarolni s a m. kormánynak, melynek különben is szandéka Dél-Magyarországon egy gazdasági iskolát létesíteni, egy ilyen magyar mezőgazdákait, kisbirtokosokat nevelő tanintézet felállítását fogják javasolni. Úgy értesülünk, hogy ez ügyben a nm. ministeriumhoz egy emlékirat terjesztetett fel, melyben azon kérelemnek adatik kifejezés, hogy a m. korm. nem csak a maga részéről támogatssa az eszmet hazafias jóakarattal, hanem a dél-magyarországi törvényhatóságokat is együttes közreműködésre felhívni méltóztassék.

* Ritka hal. A napokban egy 10 kilo súlyú csőreget fogtak a Tiszából. A halászkok állítása szerint a legnagyobb ritkaságok közé tartozik. E ritka hal Papp Simon ur díszes állatgyűjteményében szemlelhető.

* Vadászaink figyelmébe ajánljuk a pénzügyminiszteriumnak egy mostanában kiadott körrendeletét, melyben az összes pénzügyi közegeknek meghagyatik, hogy a lehető legszigorubbán felügyeljenek legénységök által arra, miszerint vadászártya nélkül a határokon senki se járjon vadászni. Ezen rendelet azért adatott ki, mert a törvényhatóságok részéről felügyelet nem vezetett a kívánt eredményre. A ki vadászni megy tehát, ne restelje zsebre vágni a „memió czédulát“, mert különben meggyűlhetik a baja.

* Bérbe adta a feleségét. Érdekes jogi kérdés eldöntésére lesz hivatalva nemsokára a curia — írja a „Székesszérvári és vidéke“ és pedig egy varosunkban folyó por miatt. Erekkel előbb egy itteni agynök eladta nejét 3 évre egy külföldi kereskedőnek, sőt a kialakított vételárnak, recte haszonbérnek legnagyobb részét fel is vette. Maradt még néhány ezer forint (mert 14,000 frtos béreltről van szó), mely a szerződés lejártával lett volna fizetendő. Igen ám, de két héttel a lejárt előtt, a csinos fekvő birtok (a szerződésben a nő helyett „ingatlan“ van írva) ott hagyta a bérlet, s a czitromok hazájából visszaszókott kedves élete párjához ide Fehérvárra. A bérletnek ideje így két héttel meg-rövidítettvén, mert a bérletet a már lefizetett összeg ellen, míg a bérbeadó a még hátralévő összegért perel, avval érvelvén, hogy ő nem oka annak, ha a bérlet birtok szökik meg. Hogy a per, a legfőbb itélőszékhez kerül, az bizonyos, mely döntvény alakjában fog itelni a fölött, ha szabad-e bérbeadni egy nő?

* Muszka történet. Odesszából írják a következő rémletes történetet. Egy Gorinevits Miklós nevű 19 éves tanuló néhány év előtt Kiewben nihilista körökbe jutott, de csakhamar elpártolt tőlük. Mint hogy pedig ezek attól tartottak, hogy elárulja őket, elhatározták, hogy megölik. Sejtve az őt fenyegető

veszélyt, Odesszába menekült; de a nihilisták keze itt is utolérte. Kicsalták egy félreeső helyre s ott halálosan megsebesítettek. A nihilisták bizonyítást akartak, hogy meghalt, hogy tehát fölismertelenné tegyék, arczát kénsavval üntötték le. Ebben a borzasztó állapotban találták meg másnap reggel, s mint-hogy még életjelt adott, kórházba vittek. — Életben maradt ugyan, de micsoda állapotban? Keze s lába béna maradt s arczára borzalom nézni. A marosav minden husos részt legettelt, orra, füle, haja odalett, szemei kifutottak s elméje is végkép beborult. Egy gróf meg-szánta a szerencsétlent s most annak falusi jószágán tölti szomorú napjait.

*** A persa sah bölcsessége.** A nap urának, az oroszának oroszánjának, világosabban szólva a persa sahnak eddig meg volt az a kedvenc foglalkozása, hogy ha országa vagy ő körülé valaki érdemeket szerzett, annak oda ajándékozta arczképét, melyet gyémántos keret vett körül. Ez az ékszer belekerült neki darabonként 6000 frjtába. Végre is megszokta az összegését, s az érdemrendnek ez osztályát teljesen beszüntette. Teheran fővárosa polgármesterének az osztrák születésű Monteforte grófnak különben most adományozta a nap és oroszán rendet, — minden drágakö nélkül.

*** Merénylet a szultán ellen.** Egy Karajapulo Konstantin nevű, származására nézve görög ember, különben romániai föld-birtokos, a napokban épen akkor akart belopóz-kodni a Yildis kioskba, mikor a szultán a Bairam-ünnepek alkalmából épen a mecsetbe szándékozott menni. A vakmerőt a palota ajtajánál az örök visszatartóztatták, de erre Karajapulo kést vont elő, két katonát, és egy hadnagyot megsebesített, és csak nagy nehezen sikerült őt elfogni. Karajapulo a kapott sebek következtében szerdáról csütörtökre eső éjjel meghalt. Különben az utólagos vizsgálat con-statálta, hogy Karajapulo nem volt egészen eszénél.

IRODALOM.

Uj zeneművek. Táborosky és Parsch zeneműkereskedésében megjelent: Négy ked-velt népdal. 1. Rá szállott a vadgalamb a zöld ágra. 2. Fekete száru cseresznye. 3. Ez a kis lány jól vigyázzon szívére. 4. Receptjeze haj! — Énekhangra zongorakísérettel (vagy zongorára külön) alkalmazta Huber Sándor. Ára 80 kr.

Megjelent és szerkesztőségünkhez beküldetett a Pokory Jenő úr által szerkesztett: „**Francia-magyar, magyar-francia szótár**“ első füzeté. — A szótár a legjelesebb francia és magyar kútfők után készül s tel-jesen képes helyettesíteni a nálunk annyira

elterjedt német-francia szótárakat és így is-kolai s házi használatra egyaránt alkalmas.

A mű havonként két-két füzetben jele-nik meg s így a tanuló ifjúság, valamint a kevésbé vagyonos egyének általában könnyen megszerezhetik. A szótár a jövő év végére teljesen be lesz fejezve és Rautmann Frigyes derék könyvkiadónknál Budapesten, korona-herczeg-utca 3-ik sz. megrendelhető.

TÖRVÉNYTEREM.

A nagy-beckerekéi e. f. kir. törvényszéknél folyó évi október 11-én tartott nyilvános ülésben következő perek fognak előadotni:

- Előadó: SZALAY IMRE kir. törvénzi bíró.
- 3349. sz. 1879. — Kovacev Steva és társainak, óv. Kovacev Jagra, férjzett Boacsárszky Józáné elleni tulajdoni pere.
 - 3730. sz. 1879. — Insetl A. S. felperesnek, Görgey János ügyvéd mint id. Kiss Miklós személye és ja-vai zárgondnok ellen 4150 frt tőke és járuléka iránti pere.
 - 4076. sz. 1879. — Geiringer Adelhand felp., idősb Kiss Miklós gondnok elleni 1500 frt és járuléka iránti pere.
 - 5911. sz. 1879. — Várnay Imre felp., Horv.-Bóka köz-birtokossága mint alperes ellen 1200 frt és járuléka iránti pere.
 - 6843. sz. 1879. — Eöklödi Tamásné és társainak, óv. Verner Rosalia és Partilla egy is mint kk. gyermek t. és t. gyámja elleni örökségi pere.

Közigazgatási bizottság.

Torontálmegyei közigazgatási bizottsága 1879. évi október 6-án tartott rendes ülésének tárgysorozata:

I. Adóügyek:

- 1. Stankovics György tamásóváci gör. kel. lelkésznek 1876. évi fényvizesi adója elleni felelőzése. — Le-iradni határozatlik.
- 2. Rapún Jenő nyug. m. kir. honvédelmi-rezedeinek 1877. és 1879. évi általános jövedelmi pótdadó elleni kérelme. — Megvizsgálás és felszerelés végett a kir. adófelügyelőnek kiadatik.
- 3. Laczko János antalfalvi lakos I. osztályú kereseti adó elleni felszólalása. — A kir. adófelügyelőnek saját hatáskörében intézkedés végett kiadatik.
- 4. Réh Jakab tőkeamat adó elleni felszólalása. — A kir. adófelügyelőnek saját hatáskörében intéz-kedés végett kiadatik.
- 5. Rónay János örököséi birtokán földárja okozta ká-rok feletti munkálatok. — A nagy. m. kir. pénzü-gyministeriumhoz felterjesztetni rendeltetnek.
- 6. Egres és Szaravolla községek szárazság okozta ká-rok miatt földadó elengedés iránti kérelmek. — A nm. m. kir. pénzügyministeriumhoz felterjesztetni rendeltetnek.

- 7. Zimmerer Fülöp helybeli lakos 1876. évi adóhátra-lékának leírasi ügye. — Folyamodó elszegényedett és keresetképtelen lévén, az adó mint behajthatlan leiratni rendeltetik.
- 8. Reiter Mihály nagy-beckerekéi lakos behajthatlan házádjának leírasi tárgyában. — Az adó behaj-thatlanság czimén leiratni rendeltetik.
- 9. Steuer Jakab szécsáni lakos behajthatlan házádjá-nak leírasi tárgyában. — Mint behajthatlan leiratni rendeltetik.
- 10. Egresi több lakos végrehajtás beszüntetése és idő-halasztás iránti kérelme. — A kir. adófelügyelőnek elsőfoku határozathozatal végett kiadatik.
- 11. A vizsabayozási illetékek behajtása körül vissza-maradt szolgabírák elleni felelőség kimondása ügyé-ben lejött rendelet. — Tudomásul vétetik, egyelőre irattárba teendő.
- 12. Id. Dániel Pál horvát-neuzinai földbirtokosnak I. oszt. kereseti adója elleni felszólalása. — Felsze-relés és a legközelebbi ülésre való előterjesztés vé-ggett a kir. adófelügyelőnek kiadatik.
- 13. Márkov Ácza szerb-aradóczi lakos adótartozása elleni panasz ügye. — Az adó folyamodó által önkényt befizettetvén, a panasz tárgykülvé vált, egyébként pedig folyamodó örökös társai ellenében vélt jogai érvényesítésére a törvény rendes útjára uta-sítottatik.
- 14. Szeferkin község vízkármunkálatai adóleírás céljából előterjesztetnek. — 1274 frt 59 kr. földadó le-iradni rendeltetik.
- 15. Elisenhain község vízkármunkálatai adóleírás cél-jából előterjesztetnek. — 692 frt 53 kr. leiratni rendeltetik.
- 16. Ivánova község 1878. évi vízkármunkálatai adóle-írás céljából előterjesztetnek. — 1407 frt 95 kr. földadó leiratni rendeltetik.
- 17. Albrechtsfür község szárazság okozta károk miatt földadó elengedés iránti munkálatok. — A nm. m. kir. pénzügyministeriumhoz felterjesztetni rendeltetnek.
- 18. Valkány és Kocsóhat községek szárazság okozta károk miatt földadó elengedés iránti munkálatok. — A nm. m. kir. pénzügyministeriumhoz felterjesztetni rendeltetnek.
- 19. Homolicz község 1878. évi vízkármunkálatai adó-leírás céljából előterjesztetnek. — 414 frt 57 1/2 kr. földadó leiratni rendeltetik.
- 20. A kir. adófelügyelőnek szeptember hóról szóló je-lentése. — Tudomásul vétetik, az alibunári szol-gabíró fokozottabb tevékenységre utasítottatik.

II. Közoktatásügyek:

- 1. Vallás- és közoktatási m. kir. minister úr ó nagy-méltósága folyó évi június 29-én 17,284. szám alatt kelt a magyar nyelv tanítására vonatkozó 1879. évi XVIII. t. cz. végrehajtása tárgyában. — A magyar nyelvnek mint köteles tantárgynak a tantervbe való felvétele és alkalmazása elrendeltetik, annak

foganatosítására a felekezeti iskolákra nézve az il-lető egyházi főhatóságok felkérésnek, a községi is-kolákra nézve a szolgabírák utasításnak.

2. Vallás- és közoktatási m. kir. minister úr ó nm. folyó évi szeptember 12-én 24,811. sz. alatt kelt néhai Nasztics Mihos volt beodrái gör. keleti ta-nítóózevy nyugdíjaztatására vonatkozó rendelete. — Az adófelügyelőnek megvizsgálás végett kiada-tik annak kiderítésére, ki okozta, hogy az illeték be nem szedettet.

3. Urbán Andor török-becei kerületi szolgabíró be-terjeszti Mellence község képviselő testületének ha-tározatát, melylyel a nem szerb ajku tanköteles gyermekek részére felállítandó községi iskola szá-mára szükséges bútorok és tanszerek beszerzésére megkívánható költséget megtagadta. — A törvényes időben beadott felelőzés végeldöntés végett a nm. m. kir. vallás és közoktatásügyi ministeriumhoz fel-terjesztetni határozatlik.

4. Engels Ádám gyertyamosi községi tanítóknak állo-másabani véglegesítése tárgyában. — A megválasztott tanító állomásában véglegesítettetik, az összes iratok pedig a nm. m. kir. vallás és közoktatásügyi ministeriumhoz felterjesztetnek.

- 5. A lovrini;
- 6. A novoszellői;
- 7. A topolyai;
- 8. Az újvári;
- 9. Az egresi;
- 10. A gottlóbi;
- 11. A német-écskai;
- 12. A kis-jécsai;
- 13. A gyűlvészi;
- 14. A csatádi;
- 15. A német-esanádi;
- 16. Az offseniczai;
- 17. A hajdusiczai;
- 18. A györgyházi;
- 19. A charlevillei;
- 20. A szécsányi; és
- 21. A gyéri községi iskolák 1878/9. tanévi felülvizgá-landó iskolai számadásai. — Felülvizsgálás végett a megyei számvéveségnek kiadatik.
- 22. A kir. tanfelügyelőnek szeptember havi jelentése. — Tudomásul vétetik.

III. Közmunkaügyek:

- 1. A kis-zombor-makói államutkazaksz kialakozására vállalatilag kiállított lippai törököröl szóló 3-ik ke-reseti kimutatás. — Freund Nándor vállalkozó ré-szvére a helybeli adóhivatalnál 1830 frt utalvá-nyoztatik.
- 2. A kir. főmérnöknek a megyebeli állam- és orszá-g-utak állapotáról szóló szeptember havi jelentése. — Tudomásul vétetik.

(Vége következik.)

H I R D E T É S E K.

794. sz. **Hirdetmény** (158—2.2)

a folyó évben tartandó „erdőörök szakvizsgája“ tárgyában.

Az „erdőörök szakvizsgája“ a f. é. október 25-én és a következő napokon fog az 1877. évben közzételt szabályzat szerint Temesvárt a vármegyeház nagy termé-ben megtartatni.

A nagymélt. földmívelés-, ipar- és kereskedelem-ügyi miniszter urnak f. é. 24463. sz. alatt kibocsátott leirata alapján, felhivatnak tehát mindazok, kik az „erdő-örök szakvizsgáját“ letenni szándékoznak, hogy eredeti bizonyítványaikkal felszerelt folyamodásaikat folyó évi október 15-ig egyenesen hozzám czimezve nyujtsák be. Temesvárt, 1879. évi szeptember 25-én.

Ormós Zsigmond,
főispán.

5478. sz. 1879. (161—3.1)

Árlejtési hirdetmény.

A megye tekint. alispáni hivatala f. é. aug. 5-én 5478. sz. alatt kelt rendelettel a Szarosa-Neuzina közti roskadozó karban lévő Temes átvágási fahidnak helyre-állításának biztosítása végett árlejtést rendelt el, mely alulirt alispáni hivatal helyiségében 1879. évi október 25-én délelőtti 10 órakor fog megtartatni.

Az arra engedélyezett költségösszeg 5259 ft. 45. kr.

Vállalkozni szándékozők, azon értesítéssel hivatnak meg, miszerint ezen versenytárgyalásra 5%-os bánatpénzzel ellátva, jelenjenek meg, vagy pedig zárt irásbeli ajánlataikat szabályszerűen készítve 50 kr. helyeggel, valamint szintén 5%-os bánatpénzzel ellátva (mely állhat készpénz vagy állam-papirokból) az árlejtést megelőző nap az az f. é. október 24-én délelőtti 12 óráig ide nyujtsák be. E határidőn túl beérkező ajánlatok felbontatlanul fognak az illetőknek visszaadotni.

Az ajánlatban a fenti költségből teendő %-os ár-elengedés számokkal és betűkkel világosan kiirandó.

Az ajánlatban határozottan kiteendő, hogy ajánlkozó az építés helyi körülményeit, az építési feltételeket és műszerelvényeket, s a t. teljesen ismeri és azoknak magát minden kifogás nélkül aláveti.

A végbeviendő hidnak helyreállítási munkálatnak előmenete s költségvetése, általános és részletes építési feltételek és a szerződés mintája az alulirt alispáni hivatalnál a szokott hivatalos órákban megtekinthetők.

Kelt Nagy-Beckereken 1879. évi október 4-én.

Torontálmegyei alispáni hivatala.

Árverési hirdetmény. (157—2.2)

Ezennel közhírré tétetik, hogy f. é. október hó 12-én, délelőtti 10 órakor, fog a „Torontálmegyei takaré- és hitelbank“ gyűléstermében az alapsza-

bályok 75. és 99. §-ai értelmében azon az 1568., 2361., 2628., 2755., 2880., 2926., 2939., 2988., 3104., 3131., 3160., 3181., 3201., 3207., 3218., 3226., 3227., 3231., 3298., 3305., 3316., 3329., 3349., 3351., 3367., 3384., 3388., 3390., 3397., 3398., 3399., 3404., 3410., 3417., 3420., 3423., 3424., 3425., 3427., 3428., 3443. és 3451. számú már lejárt zálogívek alatt az intézetnél elzalogosított arany- és ezüsttárgyak és egyéb drágaságok nyilvános elárverelése megtartatni, melyekre nézve az illető zálogívek birtokosai az árveréstől elállást f. é. október hó 12-éig az alulirt igazgatóságnál ki nem eszközlendik.

Venni szándékozők tehát már most oly megjegyzéssel hivatnak meg ezen árverésre, hogy az eladandó tárgyak iránt bővebb felvilágosítást nyujt az intézet könyvvivósége.

Nagy-Beckereken, 1879. szeptember hó 25-én.

Felhívás.

A nagy-beckerekéi tanító főkegyelet határozata foly-tán kiváló tisztelettel kérem fel azon t. cz. egyleti tag urakat, kik tagsági díjaikkal hátralékban vannak, szives-kedjenek befizetési kötelezettségöknek még az őszi gyűlés előtt annál is inkább eleget tenni, nehogy a pénztárnok kénytelen legyen a hátralékosok névsorát az egyleti gyű-lés elé terjeszteti.

N.-Beckerek, 1879. évi október hóban.

Peczli János.
főkegyeleti pénztárnok.

Egy megvizsgált gépész,
ki gézmalom- és gőzmozdony-tulajdonosoktól kiállított jó bizonyítványokkal rendelkezik, keres ugyane minőségben gézmalom vagy uradalommal alkalmazást.
Bővebb tudósítás, különös szívesüggőből, e lapok kiadóhivatalában nyerhető.
(159—3.2)

Ein Gastwirth wird gesucht.
In Weidna, Sorontaler Gomitat, itt das große Gasthaus am Hauptplatze, mit schönem Lokalitäten versehen, vom 1. November 1879 an einen guten Wirthen gegen gute Bedingungne zu vergeben. — Das Nähere darüber zu erfragen dortheibst beim Negations Wächter.
(156—2.2)

DR. HANDLER MÓR,
orvos és sebészudor, szülész és szemész,
gyógyít gyökeresen fényes s tartós siker biz-tositása mellett mindennemű
titkos betegségeket
1) az öntörzésznek minden következő-ményeit, u. m.: az ingerlékeny gyengesé-get, az ondófolysást, különösen a
tehetetlenséget
(elgyengült férfierőt),
2) huyesófolyasokat (még idültelét is), a nemzórészek bujakóros fekélyeit és másodrendű bujakórt minden alakjái-ban és előstátsaiban;
3) huyesószüküléseket;
4) fris s idült nyákfolyásokat nőknél, az ugynevezett fehér-folyást, és az onnan eredő
magtalanságot;
5) borkittéseket;
6) a huyhólyag betegségeit és minden-nemű vizelet nehézségeket.
Rendel napokonként: délelőtti 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig, és este 7 órától 8-ig.
Lakik: PESTEN, belváros, kigyó-utca 1. szám, kigyó-és városház-utca sarkán, (Rottenbiller-féle házában) I-ső em., bemenet a léposón.
Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik, és a gyógyeszerék megháldatnak.
Galandfereg (Pánlika-giliszta)
6 óra alatt kihajlatik. (14—48-30)

794. sz. **Hirdetmény** (158—2.2)

a folyó évben tartandó „erdőörök szakvizsgája“ tárgyában.

Az „erdőörök szakvizsgája“ a f. é. október 25-én és a következő napokon fog az 1877. évben közzételt szabályzat szerint Temesvárt a vármegyeház nagy termé-ben megtartatni.

A nagymélt. földmívelés-, ipar- és kereskedelem-ügyi miniszter urnak f. é. 24463. sz. alatt kibocsátott leirata alapján, felhivatnak tehát mindazok, kik az „erdő-örök szakvizsgáját“ letenni szándékoznak, hogy eredeti bizonyítványaikkal felszerelt folyamodásaikat folyó évi október 15-ig egyenesen hozzám czimezve nyujtsák be. Temesvárt, 1879. évi szeptember 25-én.

Ormós Zsigmond,
főispán.